

ELOKUU
8/2011

SISÄLTÖ

.....
AIKA LENTÄÄ YLITSEMME,
MUTTA VARJO JÄÄ.

.....
"VESISADEKISAT"
YLLÄTTIVÄT KETTERÄN

.....
GALLIALAINEN ILTA
SIMOLAN VILLISIKATARHALLA
27.08.2011 KLO 17.00

.....
EI KEKKI-RENKI KOSKAAN
TYÖSSÄÄN HIKOILLUT, MUT-
TA SEN SIJAAN KOVASTI
SYÖDESSÄÄN

.....
YLISJÄRVEN KUHAENNÄTYS?

KILPAILUKUVA

.....
KESÄN 1941
HYÖKKÄYSVAIHEESTA
ASEMASOTAAN

.....
KIITOS ILMOITTAJILLE,
ILMAN TEITÄ TÄMÄ LEHTI EI VOISI
ILMESTYÄ TÄSSÄ LAAJUudessa

Putkilahden Kylälehti

Putkilahden kylälehti myös internetissä:
www.putkilahti.net

Perustettu 1993.
Ilmestyy 12 kertaa vuodessa.
Kylän paras tiedottaja.

Irtonumero
2,00 euroa

MUIKUNPAISTOA HAIKUKIUKAALLA KESÄLLÄ 1886.

Lue lisää keskiaukeamalla.

Joutsan Konehuolto

Jousitie 1 A, 19650 Joutsa

• JONSERED • HUSQVARNA • TOHATSU • DERBI • KEEWAY

• Myynti • Huolto • Korjaukset
• Varaosat • Myös muut merkit

(014) 882 298, 0500 710 416
Fax (014) 882 300

AUNE TURUNEN, PÄÄTOIMITTAJA

Aika lentää ylitsemme, mutta varjo jää. (Nathaniel Hawthorne)

Ajalla on taipumus tehdä tehtävänsä niin yksilöiden kuin yhteisöjenkin elämässä. Ei tarvitse elää montaakaan vuosikymmentä, kun jo huomataan vaikkapa elinolosuhteiden muuttuneen varsin perusteellisesti. Tuolloin sanotaan kehityksen kulkeneen eteenpäin. Näin aika on jättänyt taakseen varjonsa.

Jatkosodan alkamisesta tuli tämän vuoden kesäkuussa kuluneeksi 70 vuotta. Lehtemme tässä ja jo aiemmissakin numeroissa on huomioitu tämä isänmaatamme kohdannut synkkä ajanjakso. Aika on armeliaasti lentänyt ylitsemme, mutta syvät ja kipeät varjot tuosta ajasta ovat jääneet kansakuntamme historiaan.

Usein elätellään toiveita, että historia opettaisi ihmiskuntaa kaikkein tärkeimmässä asiassa: sovussa ja rauhassa elämisessä. Kautta aikojen tämä haave on osoittautunut turhaksi. Jossakin päin maailmaa aina soditaan. Viimeaikaiset uutiset Norjassa tapahtuneista väkivaltaisista hirmuteoista todistavat pahuuden lisääntyneen "sivistyneessä" maailmassa.

Kaikesta maailman menosta huolimatta elokuun pimenevät illat muistuttavat meitä jälleen ajan vauhdikkaasta lennosta ylitsemme. Kohtapuoliin olemme yllättäen syksyn sylissä. Kesäaika on suonut meille jälleen monenlaista hyvää ja ihanaa asiaa. Arvokkaita kesän antimia ovat nuo terveelliset

oman maan marjat, uudet perunat, juurekset ja ennen kaikkea kotimainen puhdas viljasato. Kalasaalistakin on riittänyt kesäisiin ruokapöytiin mukavasti.

Kesän maukkaiden herkkujen maistelun lisäksi myös henkistä ravintoa on tänä kesänä saatu nauttia monella saralla. Lehtemmekin tarjoaa välähdyksen maalaustaiteemme kansallisromanttisen kauden tunnetuimman taiteilijan, Akseli Gallen-Kallelan, taiteesta sekä hänen olostaan Korpilahdella.

Aika on lentänyt tuostakin ajasta ylitsemme, mutta onneksi paljonpuhuvia realistisia kansankuvauksia kaudesta on säilynyt ihmeteltäväksemme ja ihailtavaksemme.

Putkilahden KYLÄLEHTI

(ISSN 1236665X)

PERUSTETTU 1993. ILMESTYY KERRAN KUUSSA.

KUSTANTAJA: PUTKILAHDEN KYLÄSEURA RY

PUHEENJOHTAJA: VEIKKO RIIKONEN

SÄHKÖPOSTI: VRIKONEN@LUUKKU.COM

OSOITE: KÖNNÖNTIE 20, 41870 PUTKILAHTI

PUHELIN: (0400) 629 049

PAINOS: 340 KPL

TILAAJIA: 260 (HELMIKUU 2010)

PAINOPIKKA: KOPIJYVÄ OY, JYVÄSKYLÄ**KYLÄLEHDEN KEHITTÄMINEN**

KYLÄLEHDEN YHTEYSHENKILÖT OTTAVAT VASTAAN EHDOTUKSIA LEHDEN KEHITTÄMISEKSI. HEILLE VOI TARJOTA MYÖS AINEISTOA JULKAISTAVAKSI. YHTEYSHENKILÖLUETTELO OIKEALLA.

TILAUSHINNAT 1. 1. 2011 ALKAEN

PERUSHINTA EUROA 21.00/12 NUMEROA

KESTOTILAUSALENNUS EUROA 3,00 / VUOSI

SUOMEN ULKOPOUELLE LISÄHINTA EUROA 3,00/VUOSI

IRTONUMEROT EUROA 2.00.

ILMOITUSHINNAT 1. 1. 2011 ALKAEN

PERUSHINTA 0,13 €/PALSTAMM. .

TOISTUVA ILMOITUS 0,10 €/PALSTAMM

TAKAKANNEN VÄRI-ILMOITUSLISÄ 0,05 €/PALSTAMM

KANNEN VÄRI-ILMOITUS 0,50 €/MM (140 MM LEVEYS)

ILMOITUKSESTA LASKUTETAAN VÄHINTÄÄN 20 €

YHDISTYSTOIMINTA SOPIMUKSEN MUKAAN

PUTKILAHDEN UUTISIA INTERNETISSÄ:<http://www.putkilahti.net/>**PÄÄTOIMITTAJA:**

AUNE TURUNEN P. (050) 464 3683

VESPUOLENTIE 1568, 41800 KORPILAHTI

SÄHKÖPOSTI: ETUNIMI.SUKUNIMI@PUTKILAHTI.NET

MUU TOIMITUSKUNTA:

VALTO KOSKINEN, TAITTO P. (050) 563 7344

SÄHKÖPOSTI: ETUNIMI.SUKUNIMI@PUTKILAHTI.NET

MARJA RIIKONEN, OSOITEREKISTERI, P. 040 064 7909

SÄHKÖPOSTI: RIIKOSKA(AT)LUUKKU.COM

Uudet tilaukset:**YLLÄ MAINITUT YHTEYSHENKILÖT****AINEISTOPÄIVÄMÄÄRÄ:**

ILMESTYISKUUKAUDEN ENSIMMÄINEN PÄIVÄ

VUOKRATTAVANA PUTKILAHDESSA
JUHLA- TAI HARRASTUSKÄYTTÖÖN TOIMITILAA

Koulun käyttökorvaushinnat

	tunti	1/2 vrk	1/1 vrk
Koko koulu	20 euroa	50 euroa	80 euroa
Luokkahuone	5 euroa	15 euroa	
Jumppasali	5 euroa	15 euroa	
Keittiö ja ruokala	10 euroa		
Sauna	30 euroa/kerta		

Tiedustelut ja varaukset: Marja Riikonen p. 0400 647 909

Ilmoita
Putkilahden kylälehdessä

alkaan vain
20 euroa/kerta

Asunto vuokrattavana

Putkilahden kyläseura ry tarjoaa vuokralle yläkerrassa

noin 50 m², 1 h+keittiö+kph

Kiinteistössä myös sauna, kellari, viljelypalsta ja varastotiloja.

Vapaa heti. Tiedustelut puh. 0400 647 909/Marja Riikonen

IDO KYLPYHUONEKALUSTEET

Putket,
pumput,
vesijohtotarvikkeet,
muut LVI-tarvikkeet

Uponor

Myynti ja asennus
Heikki Vilkman
19910 Tammijärvi
p. (0400) 244 362

Oras

Kerromme kerran viikossa
keskiviikkoisin koko pitäjän uutiset

Tilaa **KORPILAHTI** ja lue
PAIKALLISLEHTI

Kokkotie 11 C 17, 41800 KORPILAHTI
p.040 1977 400, faksi 822 471
toimitus@korpilahtilehti.fi
ilmoitukset@korpilahtilehti.fi
www.korpilahtilehti.fi

Parturi-kampaamo-
Kauneushoitola
HiusAvain

GOLDWELL

Martinpolku 23, Korpilahti puh. (014) 841 300

**Parturi-Kampaamo
Mirkka Tuominen**

Tammijärventie 256
19910 Tammijärvi
puh. 044 5035128
ma-pe 9-17
ilt. ja la sop.muk.

”VESISADEKISAT” YLLÄTTIVÄT KETTERÄN

Neljännet Putkilahden Ketterän kesäkisat oli tarkoitus toteuttaa torstaina 21.7. tilatun, siis hyvän sään vallitessa. Kisojen suunnittelu oli hoidettu vahvalla rutiinilla ja toteutuskin pelasi ilmoittelua lukuun ottamatta hyvin, vaan säähaltija puuttui peliin. Tunnin verran aikaistetulla lähtökohdalla olisi pärjätty jo koko lailla hyvin, mutta minkäs teit...

Paikalle saapui hiostavan kuumana, aurinkoisena iltapäivänä kuitenkin seuran

kantajoukkue muutamilla uskollisilla kannattajilla vahvistettuna, joten aloitimme pakollisesta kännykänheitosta. Nopeimmat halukkaat saivat kokeilla kuinka Ericsson GA 628 lentää ja useita erilaisia heittotyylejä nähtiin, miehisistä riuhtaisuista sivuheilautuksiin tai ns. ”nytpä nakkaan sillä harakkaa” –heittotapaan. Oheiset kuvat kertonevat.

Lapsille ehdittiin järjestää 60 m juoksu kilpailu. Matka oli ehkä kaikkein pienim-

mille pitkä, mutta reippaasti hekin pistelivät menemään ja saivat kannustavat suosionosoitukset maalissa. Isommille lapsille matka oli ihan sopiva ja pareittain tehtynä juoksu sai oikean kilpailun luonteen. Jollekin saattoi tosin isosisko olla, noh, ei ehkä se mieluisin kilpakaveri – komeasti silti tultiin tasatuloksella maaliin ja maalikameran puuttuessa todettiin tasapeli heittäytymisestä huolimatta.

Termen Ner Oy
Käyntiosoite/myymälä
Vespuolentie 2020
41870 Putkilahti
puh. 040 743 7370
www.termenner.net

Tulevat Kukkopäivät

- Lauantaina 13.8.2011 klo 10 alkaen.
Ennakkotilaukset oltava liikkeessä ke 10.8. klo 18 mennessä.
- Perjantaina 26.8.2011 klo 10 alkaen.
Ennakkotilaukset oltava liikkeessä ke 24.8. klo 18 mennessä.
- Lauantaina 10.9.2011 klo 10 alkaen.
Ennakkotilaukset oltava liikkeessä ke 7.9. klo 18 mennessä.
- Lauantaina 24.9.2011 klo 10 alkaen.
Ennakkotilaukset oltava liikkeessä ke 21.9. klo 18 mennessä.
- Lauantaina 15.10.2011 klo 10 alkaen.
Ennakkotilaukset oltava liikkeessä ke 12.10. klo 18 mennessä.
- Lauantaina 12.11.2011 klo 10 alkaen.
Ennakkotilaukset oltava liikkeessä ke 9.11. klo 18 mennessä.

Meiltä saat:

- ompelupalvelut; korjaus- & tilaustyöt; ke, to, pe.
- kodin käyttö-, sisustus- & lahjatekstiilit
- rakennus saletti jälleenmyynti
- monipuoliset siivouspalvelut
- kotileivonnaisia tilauksesta
- tirnukka lastenvaatteet

ps. Seuraa meitä Facebookissa, kuulet ensimmäisenä uutuuksista & tapahtumista!

Lähestyvä ukkosrintama kumisi jo Ket-
tuvuoren takaa, kun pääsimme aloittamaan
vauhditonta pituushyppyä. Sitten pitikin
kohta aloittaa sateelta suojautuminen,
ja kisat päättyivät kenttälajien osalta sii-
hen. Vesiurheiluosuus taas alkoi: vettä tuli
rankasti ja kovien ukkospuuskien heittämänä
niin, että kopille ja teltaan suojautuneet
seuralaiset kastuivat läpeensä, varsinkin kun
pihalla tai muuten esillä olevia tavaroita piti
pelastaa sateesta. Kovimmassa puuskassa
telttä oli vaarassa kaatua ja muutamat isot
miehet pitelivät sitä varoiksi paikallaan,

kunnes katto saatiin pois. Ukkonen lyöä
paukautti muutaman kovan kunnarin ihan
likelle, varsinainen päivän pamaus. Tapahtu-
man purku sujui sitten hilpeässä vesileikino-
maisessa hengessä, jotkut jopa muistelivat
lapsuuden kivoja lätäkköleikkejä. Sen kesä
kuivaa, minkä kasteleekin.

Vielä parhaat kiitokset kaikille kisa-
järjestelyihin osallistuneille ja paikalle saapu-
neille, ensi kesänä ketterinä taas kisaamaan!

Tuloksia: www.kettera.putkilahti.fi

TEKSTI JA KUVAT TIMO SUOMINEN

Gallialainen ilta Simolan villisikatarhalla 27.08.2011 klo 17.00

Gallialainen kylänväki
juhlii onnistunutta vil-
lisian kaatoa laulamalla

ja harrastamalla voimailulajeja mm. otellaan
peukalopainissa, köydenvedossa ja pussitap-
pelussa.

Väsyneenä ja nälkiintyneenä siirrytään
kodan suojiin nauttimaan villisikapaistosta
ja juodaan voimajuomaa uusia koitoksia
varten.

Tiedä vaikka Roomalaiset hyökkäisivät
taas!

Tapahtumaan voi halutessaan pukeutua
Gallialaisittain. Kylästähän löytyy Asterix,
Obelix, tietäjä Akvavitix, heimopäällikkö
vaimoineen, seppä ja Gallialaisia naisia - niin
että mukaan vaan.

TERVEISIN HELTEIDEN
HYDYTTÄMÄ EMÄNTÄ TARJA

Grillikatoksen vihkiäiset

Putkilahden Seuralassa 20.8.2011 alkaen klo. 14.00 –

KAIKILLE AVOIN TILaisuus

Talkootyön tekijät ja muuten

Nuorisoseuran toiminnassa mukana olleet.

Makkara ja pullakahvit ilmaiseksi.

Hanurimusiikkia ja mukavaa yhdessä oloa. Tervetuloa!

Järjestää: Putkilahden nuorisoseura

HANKI UUDET JÄTEASTIAT MEILTÄ KOTIIN TOIMITETTUINA

600 ltr

240 ltr

◇ JÄTTEENKULJETUS

◇ VAIHTOLAVAT

◇ LOKAHUOLTO

◇ VIEMÄREIDEN AVAUKSET

◇ JÄTEHUOLTOTUOTTEIDEN
MYynti

SIHVARI OY

www.sihvari.fi, info@sihvari

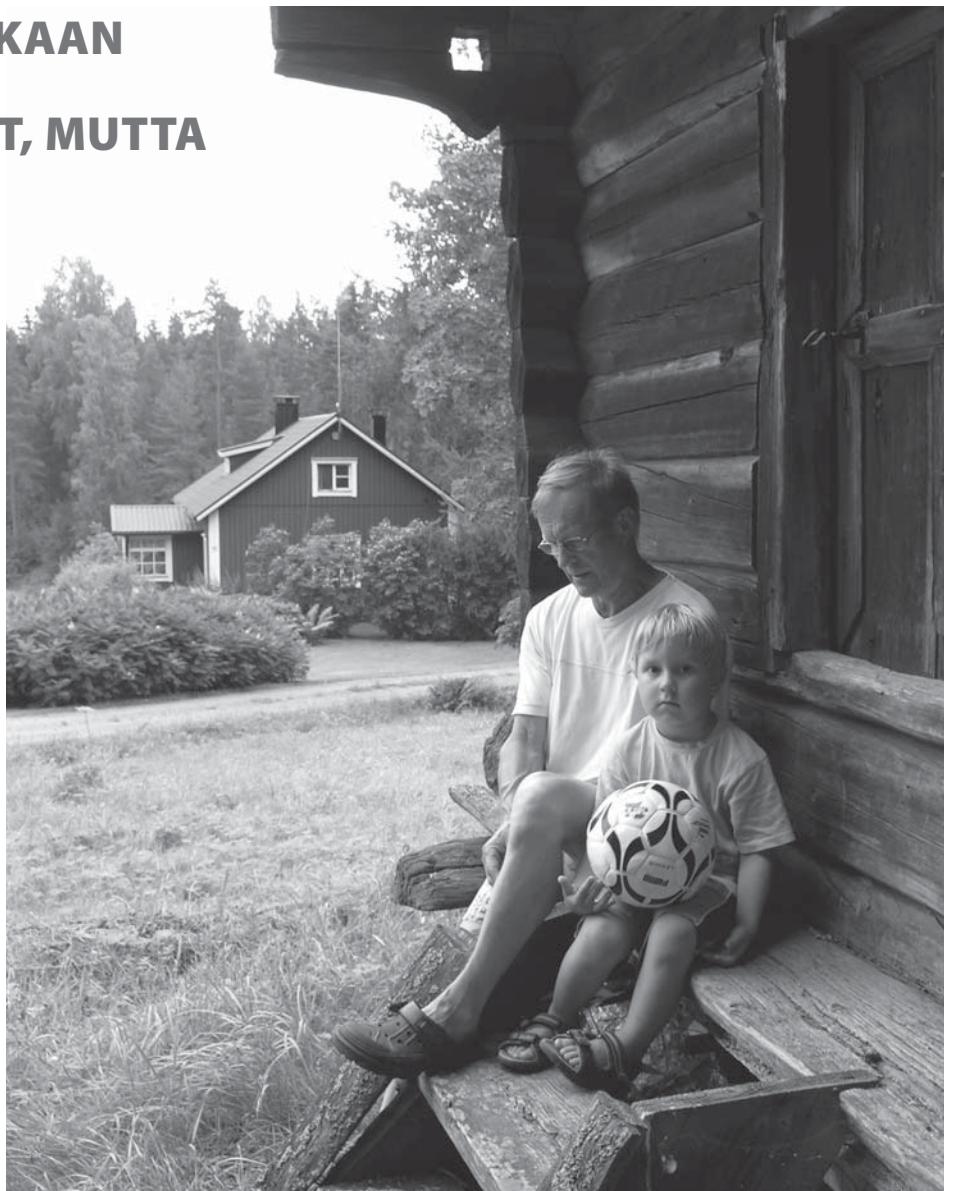
Puh. 010 525 1640

EI KEKKI-RENKI KOSKAAN TYÖSSÄÄN HIKOILLUT, MUTTA SEN SIJAAN KOVASTI SYÖDESSÄÄN

Suunnilleen näin kirjoitti parikymppinen *Akseli Gallen-Kallela* Kärkisten torpan renkiä esittävän maalauksensa taustapuolelle vuonna 1886. Nuori Akseli oli juuri palannut toiselta opintomatkaltaan Pariisista ja oli ilmeisesti sen verran sekaisin suuren maailman menosta, että hakeutui oitis tervehkisten, juurevien kansanmiesten ja -naisten pariin kotimaan korpeen... tarkemmin Korpilahden Kärkisiin.

On helppo ymmärtää taiteilijan viehtymys Kärkisten maisemiin - luonnokaunis ja kumpuilevan moni-ilmeinen, peltojen, niemien ja lahtien labyrintti. Vaikka päärakennuksen sijaintia lukuunottamatta kaikki rakennettu on muuttunut, on maasto kutakuinkin vuoden 1886 - Akselin ensimmäisen Korpilahdella käynnin aikaisessa kuosissa. (Maankohoaminen 6,5 mm/vuodessa on laskenut veden pintaa n. 80 cm ja lisännyt avaruutta entisestään). 125 vuotta sitten korkeat luhti- ja muut aitat reunustivat pihapiiriä, jonka keskellä olivat pirtti, navetta ja lähdekaivo, peltojen laskiessa ympärillä Päijänteen rantaan. Akseli asui kesän 1886 yhdessä pihaa reunustaneista aitoista, josta oli hyvä näkymä järvelle.

“Se oli ihana kesä, jolloin uudistin tuttavuutta heimoni kanssa ja sieluni oli yhtä eheä kuin männyntaimi hiekkaharjanteella, jota ympäröi peninkulmia laajat järvet”.

”Sunnuntaisin ja usein muulloinkin mentiin yhdessä uimaan ja oltiin siellä kuin najaadit, nymfit ja bakkantit, mutta kaukana sieltä olivat satyriren irvihampaat. Sain elää sellaista heti Pariisista tullessani. Illat vietettiin luhdin parvella tuoreilla koivunlehdillä maaten ja jutellen satuja, oikeita satuja”.

”Kekki niminen renki asui Kärkisten torpassa Korpilahdella. Oli ennen ollut ruuskijana valtion virkamies ja nyt isäntänsä uskollinen palvelija ja juomatoveri kun korpiviinaa maistettiin. Ei koskaan työssä hikoillut vaan kovasti syödessä”.

Kärkisten isäntä *Kyösti Sinivuori* pojanpoikinen Gallenin aikaisen vilja-aitan rappusella. Taustalla päärakennus, jonka haikukiukaan ääressä hehkeä piika (kannessa) paistaa muikkuja ja ruisleipää taiteilijalle malliksi ja muutenkin. Aitan alkuperäinen punamultapinta on hämmästyttävän hyvin kestänyt sään- ja ajan hammasta.

Vieressä osa Akseli Gallen-Kallelan Kärkisissä kesän 1886 aikana maalaamista teoksista joiden lisäksi on joukko mm. maisemamaalauksia. Muina kansanomaisina malleina ovat esiintyneet ainakin enustajaeukko **Kettu-Leena** ja tarinaniskijä **Juho Riimanni**. Kansilehdellä käydään silmäpeliä eloisan taiteilijan ja viehättävän kyökkipiian **Heta Mutasen** välillä. Mikä on ollut maailmanmies Akselin luhdin parven koivupedillä satuja sepitellä ja uimarrannassa polskia. Vielä vanhoilla päivillään oli arvostettu taiteilija muistellut kaihoten kesäänsä Heinosniemessä ja kisailujaan paikkakuntalaisnuorten kanssa.

Akseli kävi Korpilahdella neljä kertaa; Kärkisissä 1886, Mutasen pappilassa 1893, uudelleen Heinosniemessä 1910-luvun lopulla ja Kovalassa 1928 - kolme vuotta ennen kuolemaansa.

Kärkisten nykyisen isännän Kyösti Siniuoren isoisa, pitäjänneuvos **Evert Lepola** tapasi taiteilijan henkilökohtaisesti Härkälahden Kovalassa vuonna 1928. Siellä hän oli kahvipöydässä kuullut värikkäitä kertomuksia Afrikan matkasta, tosin rauhallisemmassa tempossa kuin taiteilijan nuoruuden päivinä. Nuori Akseli oli näet aikanaan ollut Evert Lepolan vanhempien häissäkin tanssittamassa paikallisia kaunottaria tuohivirsuissaan ja tuohituppi vyöllään.

Akseli Gallen-Kallelan elinikäinen motto:
Kaikki tai ei mitään. Ensimmäinen tai viimeinen.

Lähteet: Akseli Gallen-Kallelan taidetta, Onni Okkonen, 1936
Akseli G-K, Elämäkerrallinen rapsodia, Timo Martin, 1984
Minä palaan jalanjäljilleni, Janne Gallen-Kallela-Siren, 2002
Korpilahi-lehti, 1986

TEKSTI JA KUVAT AKSELI GALLEN-KALLELA JA HANNU HURSKAINEN

Ystävyys-niminen teos oli kateissa toista sataa vuotta ja siinä kukkoa marjoilla ruokkiva pikkutyttö on jäänyt tunnistamatta.

Kansantyyppejä; Käsikivellä jauhaja

Monessa mukana ollut Kekki-renki.

Kärkisten talon pihaa reunustaneita aittoja, taustalla Pääjanteeseen viettävä pelto.

*Eksynyt, alunperin Salasynnyttäjä.
Nuoren AGK:n sosiaalipoliittinen kannanotto.*

Huutolaispoika Sulini, äpäralapsi, oli Akselin mukaan ”erittäin lahjakas, teräväsuinen, iloinen ja ystävällinen, myös hyvän soitto- ja kieliaistin omaava poika”.

YLISJÄRVEN KUHAENNÄTYS?

Perinteisesti Ylisjärvi on ollut kuhajärven maineessa, mikä ilmenee myös Kuhaniemen tilan nimessä. Monet tosin ovat väli-vuosina kyseistä mainetta epäilleet. Mutta on tästä kuhiakin otettu: näin Yrjö-seppä aikoinaan ja viimeksi Niittuniemen nykyinen isäntä.

Heinäkuun 27. päivänä uutiskyn-

nys ylittyi, kun nykyinen kesäputkilahtelainen Tauri Oksala apujoukkoineen (pojat: Mino, Jouka, Nooa) veti 45 millin verkosta Ihalahden edustalta 9,5-kiloisen kuhan (lat. lucioperca) 90cm, ympäry 50cm. Kalastustapahtumassa olivat mukana puoliso Riina ja 2-vuotias poika Nuutti (lat. Canutus). Tapahtuma koettiin niin merkittäväksi, että

jopa minut hälytettiin rantaan ihmettä katsomaan.

Onnea oli matkassa: haavi mukana ja ryhmän päällikkönä mies rotevinta luokkaa. Silti hänkin oli lentää veneessä niin kutsutulle ja kuvaa kokemaansa shokkia näin: ”Tunsin heti, että verkossa oli jotain. Ensin tuli näkyviin kilon ahven. Kun jatkoin kokemista, syvyyksistä nousi pelottava pää suu auki, kidukset levällään, kolmen sentin mulkosilmät ammollaan. Pidin verkkoa, ja Jouka nosti hirviön haavilla veneeseen. Erävoitto oli saavutettu, ja jatkotaistelukin kääntyi voitoksemme”.

Kala perattiin, fileroitiin ja syötiin grillattuna samana päivänä. Seuraavalle päivälle jäi vielä valtaisa kalakeitto.

T.O.

Postscriptum: Lukijat voivat lähettää lehteen tietoja saamistaan tai kuulemistaan kuhista. Kun levitin tietoa tapahtumasta, Kuha-Matti (Kuhaniemen isäntä) muisteli isänsä saaneen 6-kiloisen vonkaleen, ja Martti Inkala mainitsi lankonsa muinoin saamasta 8,5-kiloisesta jättiläisestä.

IDEM

Kilpailukuva

Arvaa, kuka on kuvassa?

Eräs lehtemme lukija lähetti kuvan ja lupaa antaa 20 euroa sille, joka ensimmäisenä arvaa kuvan henkilön. Vihjeeksi: mies on alkuperäinen putkilahtelainen ja nykyisin keski-suomalainen.

Arvauksia voi soittaa puh. 050
4643683

PUTKILAHDEN MIESTEN JATKOSOTAA:

KESÄN 1941

HYÖKKÄYSVAIHEESTA ASEMASOTAAN

Valtaosa sotiin osallistuneista Putkilahden miehistä taisteli talvi- ja jatkosodassa Karjalan kannaksella. Talvisodassa taisteltiin kannaksen koillisosassa Taipaleenjoella. Jatkosota heitteli putkilahtelaisia eri puolille kannasta. Talvisota oli päättyneet maaliskuussa 1940 suomalaisille katkeraan rauhaan. Suomi valmistautui Neuvostoliiton uuteen hyökkäykseen, uusi raja linnoitettiin ja armeijaa vahvennettiin. Tulevaa sotaa pidettiin talvisodan jatkeena, jolla korjattaisiin vuoden 1940 rauhassa koettu vääryys.

Lisääntyneen sodanuhkan vuoksi pantiin 17.6.1941 toimeen liikekannallepano, jossa puolustusvoimien käyttöön otettiin noin 630000 miestä ja naista, 16% maan väestöstä. Varsinaisten taistelujoukkojen vahvuus oli 475000 miestä. Korpilahdelta sotaan lähti noin 1200 miestä. Jyväskylän

suojeluskuntapiiri perusti keskisuomalaisista miehistä kootun jalkaväkirykmentin 48 (JR48). JR48:aan kuului kolme pataljoonaa. Toinen pataljoona (2.pat.) koottiin Korpilahden, Muuramen ja Säynätsalon miehistä. Tässä jutussa seurataan sodan etenemistä Korpilahden veteraanimatrikkelin tavoin lähinnä JR48:n 2.pat:n näkökulmasta. Sodassa kaatuneiden putkilahtelaisten sankarivainajien nimet mainitaan.

Hyökkäysvaihe

[Kartta1. Hyökkäysvaiheen taistelut]

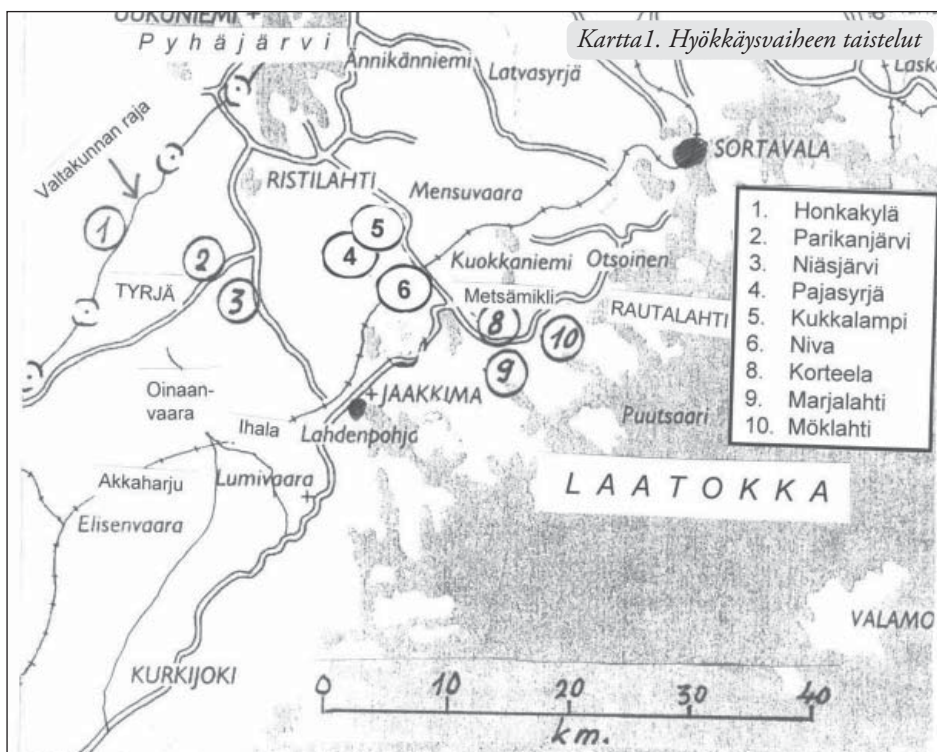
Jatkosodan alussa JR48 kuului toiseen divisioonan (2.D), joka oli osa toista Armeijakuntaa (II AK).

Divisioonan koko oli noin 16000, jalkaväkirykmentin noin 3600 ja pataljoonan noin 900 miestä.

2.D:n osalta hyökkäys alkoi 30.6.41. 2.pat. ylitti rajan 2.7. Uukuniemen Honkakylässä ja otti parin päivän päästä rintamavastuun ja joutui taisteluun. Seuraavat päivät taisteltiin Parikanjärven-Niäsjärven alueella. Vihollinen lyötiin. 2.D puhdisti yli viikon kestäneissä taisteluissa Ristilahden-Tyrjän alueen vihollisjoukoista.

Mannerheim kielsi jatkamasta hyökkäyksiä Karjalan kannaksella, sillä kesäkuun lopussa perustetun Karjalan Armeijan oli määrä aloittaa 10.7. hyökkäys Laatokan pohjoispuolella. Karjalan kannaksen joukkojen tehtäväksi käskettiin pitää silmällä vihollisen aikeita ja olla valmiina hyökkäämään sen kimppuun, jos se ryhtyy vetäytymään. Noin kolmen viikon lepoaika oli työntä myrskyn edellä. Rykmentin joukkoja järjestettiin ja täydennettiin, myös aseistusta kohennettiin. 2.pat. partioi mm. Meriän ja Pajasyrjän kylissä, jotka todettiin miehiteytyiksi ja vahvasti varustetuiksi.

Karjalan armeijan hyökkäys Laatokan pohjoispuolella sujui kaksijakoisesti. Keski-osassa hyökännyt armeijakunta eteni hyvin ja kaartoi pohjoisesta Laatokan rantaan, jolloin Sortavalassa taistelleiden neuvostojoukkojen yhteys Laatokan pohjoispuolelta itään katkesi. Sen sijaan Sortavalaa valtaavat joukot kohtasivat vaikeuksia. Neuvostojoukot aloittivat siellä vastahyökkäyksen Karjalan kannakselta tuomiensa lisäjoukkojen tukemana. Mannerheim näki nyt tarpeelliseksi käynnistää Karjalan kannaksella II AK:n hyökkäys ja katkaista Sortavalassa taistelevien neuvostojoukkojen maitsen Karjalan kannakselta tapahtuva huolto. II AK:n hyökkäys alkoi 31.7. ja hyökkäyksen suunta oli kohti Laatokan rantaan. JR48 sai käskyn hyökätä Oinaanvaaran kylän kautta Sortavalan-Elisenvaaran-Hiitolan rautatielle ja sieltä edelleen Laatokan rannalle. Oinaanvaaran seudulla oli vahva vihollisasto,

jonka tehtävänä oli hinnalla millä hyvänsä suojata Sortavalan ja Hiitolan väliset rautaja maantiet, joita pitkin vihollinen oli ryhtynyt kuljettamaan Sortavalasta peräntyviä joukkojaan. Suomalaiset pyrkivät katkaisemaan nämä yhteydet. Oinaanvaarassa alkoi kiivas usean päivän taistelu näiden yhteyksien herruudesta. Kun 2.D:n joukot katkaisivat rautatieyhteyden Akkaharjun asemalla ja muutamaa päivää myöhemmin maantieyhteydet Ihalassa, murtui vihollisen vastarinta Oinaanvaaran seudulla. JR7 valtasi Lahdenpohjan kauppalan, jolloin Sortavalan alueen neuvostojoukkojen kaikki maayhteydet etelään katkesivat Lahdenpohjan tasalla. Vihollinen ryhtyi nyt vetämään Sortavalan alueen joukkoja Lahdenpohjan pohjoispuolelta Laatokan rantaan. Jälkijoukoksi jäänyt, pääjoukkojen vetäytymistä suojanut 168.D jäi saarroksiin Lahdenpohjan-Pyhäjärven-Sortavalan alueelle.

2.D:n joukot aloittivat 12.8. hyökkäyksen saarretun 168.D:n sivustaa vastaan. Siihen liittyen JR48 sai käskyn hyökätä Pajasyrjän ja Kukkalammen kylien kautta Nivan asemalle. Venäläiset olivat Pajasyrjässä kaivautuneet maahan ja rakentaneet kaikkiin tiensuuntiin vahvat linnoitukset. Vihollisen oli pakko pitää asemansa saarroksissa olevien joukkojen sivustoilla niin kauan, että pussin perällä olleet joukot ehtivät vetäytyä Laatokan rannalle. JR48 valtasi Pajasyrjän ”talo talolta ja kuoppa kuopalta”. Vihollisen epätoivoisen sitkeä vastarinta näkyi myös JR48:n elokuun 12. päivän tappioissa, jotka olivat yhden päivän osalta hyökkäysvaiheen suurimmat. Pajasyrjän taisteluissa kaatui Vilho Virtasen lisäksi kahdeksan muuta JR48:n korpilahtelaista taistelijaa. 2.pat. hyökkäsi Pajasyrjän taistelujen yhteydessä Kukkalammen kylään, jonka se puhdisti kovien taistelujen jälkeen. Parin päivän päästä 2.pat. hyökkäsi Nivan

rautatieasemaa puolustaneen vihollisosaston sivustaan. Vihollinen väistyi ja Nivan asema jäi suomalaisten käsiin.

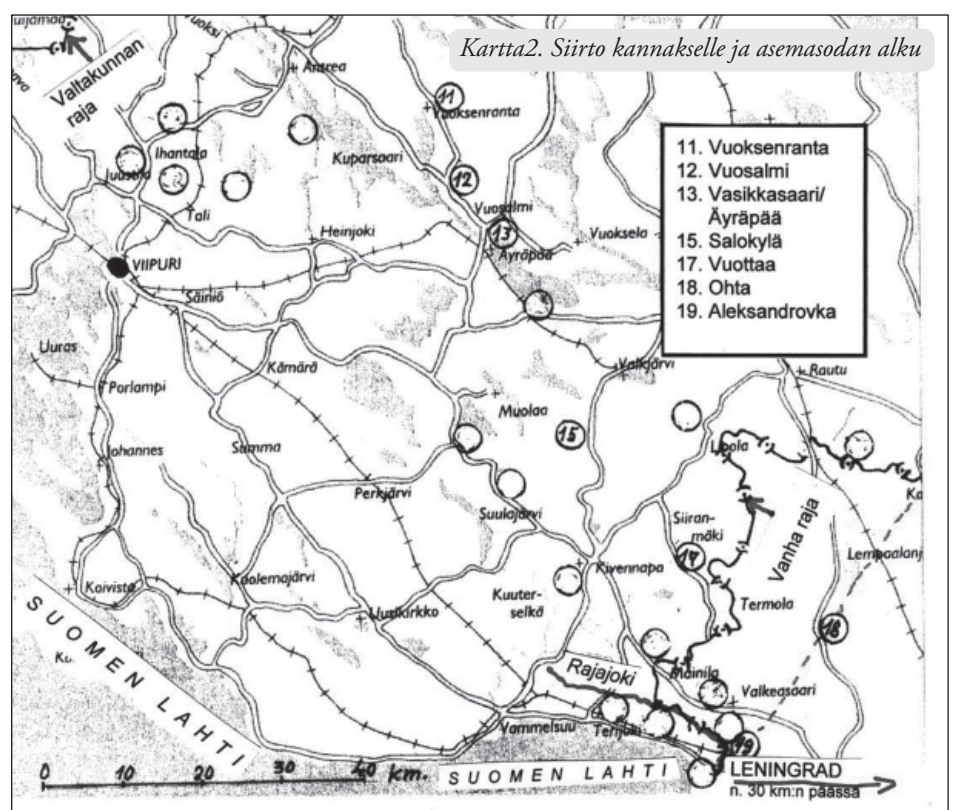
JR48:n johtoa järjesteltiin 5.8.41. Evers-tiluutnantti Yrjö Soralle, joka osoittautui edeltäjänsä riuskaotteisemmaksi. Elokuun puolivälissä havaittiin, että vihollinen ryhtyi laivaamaan Laatokalle sen rantaan vetäytyneitä joukkojaan. Nämä laivaustoimet piti estää. Esto-operaatio annettiin juuri perustetulle I AK:lle, jolle mm. 2.D alistettiin. 2.pat. hyökkäsi pitkin Korteelanjärven-Marjalahden kannasta tavoitteena Laatokan rannalla oleva Möklahti. Marjalahdessa havaittu vihollinen löytiin monivaiheisten taistelujen jälkeen. 2.pat. jatkoi kohti Möklahtea, missä vihollinen oli jo ryhtynyt laivaamaan peräntyviä joukkojaan laivoilla ja proomuilla Laatokalla sijaitsevalle Valamon saarelle. Vihollinen suojasi laivaustoimia kiivaalla tulella. Niilo Kopiseva kaatui Möklahdellä 19.8.41. Taistelut päättyivät 20.8., kun I AK oli saanut päätökseen tehtävänsä. Virallisen historian mukaan vihollinen joko tuhottiin

tai pääsi vetäytymään Laatokalle. Voitto oli materiaalisesti näyttävä, sotasaaliina saatiin mm. 126 tykkiä, 49 hyökkäysvaunua, 338 kuorma-autoa ja 1500 vankia, joista JR48 nappasi yli 300. Miesten mieliin jäi erityisesti sadat elävänä saadut hevoset. Runsaasti korpilahtelaisia miehiä kuului myös JR6:een, joka samaan aikaan valtasi Enson teollisuusalueen Jääskessä, Kannaksen keskiosassa. 20-vuotias Solmu Hovinen kaatui näissä taisteluissa 16.8.41

Siirto kannakselle

[Kartta2. Siirto kannakselle ja asemasodan alku]

JR48 siirtyi Laatokan luoteispuolen kovien taistelujen jälkeen Lahdenpohjan kauppalaan. Kolme viikkoa yhtäjaksoisesti taistelut rykmentti pääsi vihdoin lepäämään. Seuraavat päivät käytettiin täydelliseen lepoon, saunottiin ja seurattiin vierailevia viihdytyskiertueita. JR48 ei saanut olla levossa kovinkaan kauan, sillä jo 25.8. se siirrettiin autokuljetuksella noin 160 kilometriä kaakkoon Vuoksen pohjoispuolelle Vuoksenrantaan,

mistä rykmentti jatkoi matkaansa parin päivän päästä marssien Vuoksen eteläpuolelle Vuosalmelle, josta puolestaan jatkettiin seuraavana päivänä Äyräpään Vasikkasaareen. Marssiosuudet olivat raskaita, satoi koko ajan, tiet olivat huonossa kunnossa ja tungokseen asti täynnä suomalaisia joukkoja. JR48 hyökkäsi 30.8. Valkjärven Salokylään, missä kohdattu vihollinen lyötiin talolta edenneiden taisteluiden jälkeen. Seuraavana päivänä JR48 hyökkäsi Kivennavan Vuottaalle, missä se valtasi vanhan rajan tuntumasta kolme pikkukylää. JR48:n taistelutoiminta hyökkäysvaiheen aikana päättyi elokuun viimeisenä päivänä kylien valtaamiseen.

Asemasotavaihe alkaa

JR48 siirrettiin Vuottaalta Siiranmäen maastoon. Syyskuun alku käytettiin lepoon, erilaiseen huoltoon, virkistystoimintaan, täydennykseen, myös koulutus pantiin jälleen käyntiin ja partiointia rajan suuntaan jatkettiin. Myös lomiamateriaalia myöntää, mikä vaikutti mielialoihin kohottavasti. Suomalaisien joukkojen hyökkäys Kannaksella pysäytettiin Leningradin (nyk. Pietari) uloimman puolustuslinjan edustalle ja joukot asettuivat puolustukseen linjalle Rajajoen suu-Aleksandrovka-Ohta-Lempealanjärvi-vanhan rajan suunta Laatokkaan. Puolustuslinja oli vanhan rajan takana ja sitä suorempi ja lyhyempi. JR48:n lepovaihe päättyi syyskuun puolivälissä, kun sen piti vapauttaa vanhan rajan takana Ohtan maastossa rintamavastuussa ollut JR28. Jo sodan ensimmäisinä viikkoina joissakin joukko-osastoissa oli esiintynyt mielipiteitä, että sotilasvalvointi vain rajojen puolustamiseen. Rajan ylityksen nyt ollessa JR48:lle ajankohtainen, tuli tämä kysymys jälleen esille. Tästä jupakasta kertoo Tapani Itäranta Putkilahden kylälehdessä toukokuun 2011 numerossa. JR48

siirtyi Ohtaan lopullisesti kieltäytyneitä miehiä lukuun ottamatta. Ohtassa varustettiin ja vahvistettiin puolustuslinjaa, rakennettiin korsuja ja vedettiin linjojen eteen piikkilanka-esteitä. JR48 palasi marssien 7.10. Ohtasta lepoon tuttuun Siiranmäen maastoon. Lepoaikana mm. nostettiin perunaa ja kynnettiin peltoja.

JR48 määrättiin 19.10. väliaikaisista 2.D:n joukoista takaisin omaan, Pohjois-Hämeen sotilasläänin perustamaan 18.D:aan, jota komensi eversti – myöhemmin kenraalimajuri ja kaksinkertainen Mannerheim-ristin ritari Aaro Pajari. JR48 käskettiin heti etulinjaan 18.D:n vastualueeseen kuuluneelle Aleksandrovkan lohkolle, mikä sijaitsi vanhan rajan takana lähellä Suomenlahden ranta. 30 kilometrin marssi suoritettiin pitkin syysluukkaita teitä. JR48 jatkoi lohkolle edellisten joukkojen aloittamia linnoitustöitä. Taistelutoiminta oli vähäistä rajoitettuna harvaan tykistötukeen ja partiointiin. JR48 oli Aleksandrovkan lohkolle tasan kuukauden. Koska etenkin maataloudessa ja metsäteollisuudessa työvoimapula oli huutava, ryhdyttiin puolustusvoimissa työvoiman irrottamiseksi kotiuttamaan miehiä. JR48:sta kotiutettiin joulukuun alussa kaikki vanhimmat miehet, osa heistä kutsuttiin myöhemmin takaisin palvelukseen. JR48 joutui 18.12. noin kolmeksi viikoksi jälleen etulinjaan, missä se vietti ensimmäisen jatkosotajoulunsa, joka sujui suhteellisen rauhallisissa merkeissä. Vuoden 1942 alku oli kenttäarmeijassa suurten muutosten aikaa, divisioonien hajotettiin ja järjestettiin uudelleen, myös Kannaksen armeijan ylintä johtoa uusittiin. Joulukuussa 1941 kotiutettujen vanhojen miesten tilalle otettiin syyskuussa 1941 palvelukseen astuneita miehiä.

Suomen virallinen ulkopoliittinen oli jatkosodan alusta alkaen varovaista. Suomi

ilmoitti käyvänsä Neuvostoliittoa vastaan erillisuutta, joka oli erillään länsivaltojen ja Saksan välisestä maailmansodasta. Suomi ei suostunut saksalaisten pyyntöihin hyökkäyksen jatkamisesta Karjalan kannaksella kohti Leningradia. Suomen poliittinen ja sotilaallinen johto joutui pettymään Saksan armeijan suorituskykyyn. Suomen lähtökohtana oli oletus Saksan menestyksestä hyökkäyksissään.

Suomen joukot valtasivat kaikilla rintamilla jatkosodan hyökkäysvaiheen aikana talvisodassa menetetyt alueet ja vähän lisäalueitakin. Suomalaisien valloittamia kaupunkeja ja kauppaloita olivat Sortavala, Lahdenpohja, Käkisalmi, Viipuri, Koivisto, Kontupohja, Karhumäki ja Petroskoi, jonka nimi muutettiin Äänislinnaksi. Saksan vastualueella Kuhmon pohjoispuolella hyökkäykset sujuivat vaisummin. Sota jähmettyi syksyn 1941 aikana asemasodaksi, joka kesti kesäkuuhun 1944 asti. Tässä jutussa on kerrottu Putkilahden miesten jatkosodan alkupuolesta. Seuraavassa Kylälehdessä numerossa on tarkoitus kertoa, miten asemasota jatkui ja miten sujuivat kesän 1944 torjuntataistelut.

RISTO PERTTULA

Keskeiset lähteet:

Mikko Strang (toim.): Rakkaudesta maahan ja kansaan – Korpilahden veteraanimatrikkeli

Kimmo Sorko, Mikko Strang, Sakari Iso-somppi, Kari Virtanen: Jalkaväkirykmentti 48 – Taistelut ja tapahtumia 1941-1944

Jutun kartat perustuvat veteraanimatrikkelin sivujen 130-131 karttoihin.

LÄHETTÄJÄ:
PUTKILAHDEN KYLÄLEHTI
VESPUOLENTIE 1977 B1
41870 PUTKILAHTI, FINLAND

HPN-Pelti

rakennuspeltityöt
ammattitaidolla

0500 615263

Postiosoite:
Honkalanmutka 2 B 3
41800 Korpilahti

Referensikohde Putkilahdessa:
Koulupuiston uusi katto (2004)

LM-SÄHKÖ

Korpilahdentie 808
19920 Pappinen
 0400 476 559

- ▶ sähköasennukset
- ▶ teleasennukset
- ▶ sähkösuunnittelu

SÄHKÖ-HENKKA OY

Sähköurakointi ja
antenniasennukset

Kariharjuntie 9, 19650 Joutsa
Henkka: 0400 643 448

www.sahko-henkka.fi

ME PALVELEMME Aukioloaikamme:

ma - ke klo 9-15.45, to klo 9-16.30, pe 9-15.45

Tiit ja kortit 010 254 5101
Asunto- ja muut luotot 010 254 5102
Säästäminen ja sijoittaminen 010 254 5103

Notariaattiasiantuntija Reijo Säkkinen 010 254 5150
Myyntipäällikkö Sari Vesterinen 010 254 5155
Toimitusjohtaja Tuomas Kupsala 010 254 5160

Telefax 010 254 5170
Verkkopalvelut www.op.fi

Etua elämään. OP-Pohjolasta. **KORPILAHDEN
Osuuspankki**

Erikoishammasteknikko
Hammasteknikkomestari

Samuli Rupp

Vastaanotto iltapäivisin
ja viikonloppuisin
Korpilahti, Kärkinen

0500 342 521

CUTRIN

PARTURI - KAMPAAMO

Jovi & Jaikku

JENNA: ☎ 050 528 5612
NOORA: ☎ 041 505 6317
HEIDI: ☎ 040 353 3015

MARTINPOLKU 13C19
41800 KORPILAHTI

MYÖS RAKENNEKYNNET!

KORPILAHDEN APTEEKKI

p. (014) 821 775
Avoinna:
ma - pe 9 - 17
la 9 - 13

www.korpilahdenapteekki.fi

LUHANGAN SIVUAPTEEKKI

p. (014) 877 271
Avoinna:
ma - pe 9.30 - 16.00

Virran Puoti

Puoti avoinna
ma-to 10.00-17.00, pe 10.00-18.00,
la 10.00-15.00

TARMO LÄHIKAUPPIAS

päivittäistavarat
kahvio
benssiini 95E, polttoöljy
rauta ja maatalous
valokopio- ja nettipalvelu

WWW.VIRRANPUOTI.FI

PUHELIMET: 014-825 177

VIRRAN PUOTI, VESPUOLENTIE 1950 B, 41870 PUTKILAHTI